Utjecaj vizualnih medija na djecu

Jakopović, Tajana

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:122:781530

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-28**

Repository / Repozitorij:

University North Digital Repository

Sveučilište
Sjever

Završni rad br. 545/MM/2017

Utjecaj vizualnih medija na djecu

Tajana Jakopović, 0309/336

Varaždin, rujan 2017. godine

Sveučilište
Sjever

Multimedija, oblikovanje i primjena

Završni rad br. 545/MM/2017

Utjecaj vizualnih medija na djecu

Student

Tajana Jakopović, 0309/336

Mentor

Robert Geček, doc.art.

Varaždin, rujan 2017. godine

Sveučilište Sjever
Sveučilišni centar Varaždin
104. brigade 3, HR–42000 Varaždin

Prijava završnog rada

Definiranje teme završnog rada i povjerenstva

ODJEL: Odjel za multimediju, oblikovanje i primjenu

PRISTUPNIK: Tajana Jakopović | MATIČNI BROJ: 0309/336

DATUM: 04.09.2017. | KOLEGIJ: Vizualna kultura

NASLOV RADA: Utjecaj vizualnih medija na djecu

NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU: Influence of visual media on children

MENTOR: Robert Geček | ZVANJE: Doc. art.

ČLANOVI POVJERENSTVA:

1. v.pred. Mario Periša, dipl.ing.- predsjednik
2. pred. Snježana Ivančić-Valenko, dipl.ing- član
3. doc.art. Robert Geček - mentor
4. doc.dr.sc. Darijo Čerepinko - zamjenski član
5.

Zadatak završnog rada

BROJ: 545/MM/2017

OPIS

Opis

Današnji svijet ne možemo zamisliti bez medija. Oni se šire vrlo brzo, zbog toga ih je ne moguće u potpunosti pratiti. Djeca odrastaju okružena medijima, a njihovo navikavanje na njih zbiva se brzo i neprimjetno. Razlikujemo dvije vrste medija, tiskane i elektroničke. Djeca se više susreću s elektroničkim medijima poput računala i televizije, a manje s tiskanim poput slikovnica, knjiga, časopisa. Utjecaj vizualnih medija na živote djece i odraslih traži određeno znanje i razumijevanje. Zbog toga su se stvorili pojmovi medijske pismenosti i medijskog odgoja. Mediji mogu utjecati pozitivno, ali i negativno na djecu. Oni obogaćuju živote djece, potiču kreativnost, maštu i proširuju obrazovanje. No, unatoč pozitivnim stvarima, javljaju se i neke negativne kao nasilje na internetu, pretilost, osamljenost, itd. Na kraju rada provedena je kratka anketa o utjecaju vizualnih medija na djecu.

U radu je potrebno:
- objasniti pojam medija
- definirati i objasniti vrste medija
- objasniti pojam medijske pismenosti i medijskog odgoja
- prikazati pozitivne i negativne strane medija
- kroz anketiranje dobiti informacije o utjecaju vizualnih medija na djecu
- dobivene rezultate analizirati te donijeti zaključak rada

REPUBLIKA HRVATSKA
KOPRIVNICA
SVEUČILIŠTE SJEVER

ZADATAK URUČEN: 12.09.2017. | POTPIS MENTORA

Predgovor

Tema ovog završnog rada je „Utjecaj vizualnih medija na djecu“. Temom se željelo prikazati kako, koliko te na koje načine u današnje doba mediji utječu na djecu. U radu se objašnjavalo općenito što su mediji te koje vrste medija postoje. Da bi se znali koristiti medijima, moramo naučiti što je medijska pismenost i koje sve parametre ona uključuje. Pošto postoje pozitivne ali i negativne strane medija, u radu su navedene i objašnjene jedne i druge. Na kraju rada predstavilo se i objasnilo nekoliko vrsta različitih medija, njihov utjecaj na djecu te je provedena kratka anketa na tu temu.

Ovim putem zahvaljujem se svim profesorima Sveučilišta Sjever na pruženom znanju i podršci u studiranju.
Zahvaljujem se mentoru doc.art. Robertu Gečeku na iskazanom povjerenju, strpljenju i savjetima tijekom izrade završnog rada.
Na kraju se zahvaljujem svojoj obitelji na podršci tijekom cijelog školovanja.

Sažetak

Svijet ne možemo zamisliti bez medija. Mediji se šire vrlo brzo, stoga ih je ne moguće u potpunosti pratiti. Mediji su svuda oko nas, od našeg doma, trgovine, radnog mjesta, ulice, Medije kupujemo, koristimo i plaćamo. Ne pitamo se koliki je zapravo njihov utjecaj na odrasle i djecu. Djeca odrastaju okružena medijima, a njihovo navikavanje na njih zbiva se brzo i neprimjetno. Razlikujemo dvije vrste medija, tiskane i elektroničke. U današnje vrijeme djeca se više susreću s elektroničkim medijima poput računala i televizije, nego s tiskanim u koje spadaju slikovnice, časopisi, knjige.

Utjecaj medija na živote djece i odraslih traži potrebu za boljim razumijevanjem. Roditelji se pitaju što mediji donose u život te kako poučiti djecu da ih sigurno koriste i razviju kritičko mišljenje. Prema tim činjenicama, stvorio se pojam medijske pismenosti.

Jeste li se ikad zapitali na koji način i kako Vaše dijete doživljava medije? I je li te stvari utječu na njegovo ponašanje? Mediji danas postaju ključno sredstvo socijalizacije te utječu na ponašanje, svjetonazore i stavove djece.

Mediji utječu na pozitivan, ali i na negativan način na djecu. Mediji obogaćuju živote djece, potiču kreativnost, maštu, proširuju obrazovanje. No, unatoč pozitivnim stvarima, javljaju se i neke negativne kao nasilje na internetu, pretilost, osamljenost i slično.

Na kraju rada napravljena je kratka anketa o utjecaju medija na djecu. Anketu su ispunjavali roditelji. U radu je obrađena analiza istraživanja te analiza rezultata dobivenih ispunjavanjem ankete.

Ključne riječi: mediji, djeca, medijska pismenost, medijski odgoj, tisak, radio, televizija, računalo, internet

Abstract

We can not imagine the world without the media. Media is spreading very fast, so they can not be fully tracked. Media is all around us, from our home, store, workplace, street. The media we buy, use and pay. We do not wonder how much their impact is on adults and children. Children grow up surrounded by media, and their habit is fast and inconspicuous.

We differentiate between two types of media, printed and electronic. Children are more likely to encounter electronic media such as computers and television today, but with prints that include picture books, magazines, and books. Influence of media on the lives of children and adults seeks the need for better understanding.

Parents are wondering what the media brings to life and how to teach children to safely take advantage of them and develop critical thinking. According to these facts, the concept of media writing was created. Have you ever wondered how your child is experiencing the media? Or do these things affect their behavior? The media today become the key means of socialization and affect the behavior, worldview, and attitudes of children.

The media have a positive and a negative effect on children. Media enriches childrens lives, encourage creativity, imagination, expand education. But, despite some positive things, there are some negative things like online violence, obesity, loneliness, and the like. At the end of the work, a brief survey was conducted on the impact of media on children. The poll was filled by parents. The paper analyzes the results of the research and analysis of the results obtained by completing the survey.

Keywords: media, children, media literacy, media education, press, radio, television, computer, internet

Popis korištenih kratica

npr.	na primjer
tj.	to jest
itd.	i tako dalje
tv	televizija

Sadržaj

1. Uvod 1
2. Mediji 3
   2.1. Što su mediji? 3
   2.2. Vrste medija 3
3. Medijska pismenost 4
4. Medijski odgoj 6
5. Pozitivan utjecaj vizualnih medija 7
6. Negativan utjecaj vizualnih medija 8
7. „Nepismeni roditelji“ 9
8. Tisak 10
   8.1. Slikovnice 10
   8.2. Časopisi za mlade 11
9. Radio 12
10. Televizija 13
   10.1. Načini gledanja televizije 13
   10.2. Kako djecu naučiti „čitati“ televiziju 14
   10.3. Utjecaj TV-a na pojavu pretilosti 14
   10.4. Utjecaj reklama na ponašanje 15
   10.5. Ograničenja u gledanju televizije 15
11. Računalo 16
   11.1. Internet 17
   11.2. Surfanje internetom 17
   11.3. Dobre i loše strane interneta 17
12. Chat 19
   12.1. Vrste chatova 19
   12.2. Kada chat postaje problem 20
   12.3. Opasnost na chatu 20
13. Svijet videoigara 22
   13.1. Pozitivni utjecaji videoigara na djecu 23
   13.2. Opasnosti koje donose videoigre 23
   13.3. Načini kako se pravilno postaviti prema videoigrama 24
14. Praktični dio 26
   14.1. Analiza istraživanja 26
   14.2. Analiza rezultata 27
14. Zaključak 31
15. Literatura 32
16. Popis slika 33

1. Uvod

Danas možemo reći da su mediji prisutni u svačijem životu. Prema mnogim istraživanjima o utjecaju medija na djecu vidi se da mediji postaju jedno od glavnih sredstava socijalizacije te da utječu na ponašanje i stavove djece.

Mediji su vrlo širok pojam koji ima mnoštvo definicija. Medij označava sustave informiranja, koji služe za širenje poruka i raznih sadržaja. U medije ubrajamo novine, časopise, radio, televiziju, internet, itd… S obzirom da djeca počinju vrlo rano koristiti različita medijska sredstva, djetinjstvo je zapravo postalo medijsko. Djeca su najosjetljiviji korisnici medija. Njihovo se mišljenje i sposobnost logičkog zaključivanja još razvijaju te su zbog toga više podložna negativnom utjecaju medija. Djeca uz televizor i druge medije dnevno provode 3 do 4 sata. Najviše konzumiraju televizor, video-igre te internet. [1]

Mediji sami po sebi nisu dobri ili loši. S jedne strane, medije smatramo pozitivnima. Velika očekivanja ulažu se u medije koji obogaćuju živote djece, mijenjaju nezdrave vrste ponašanja, potiču kreativnost i maštu, smanjuju razliku društvenih slojeva i doprinose razvoju i civilnom društvu. S druge strane, javlja se velika zabrinutost da mediji mogu oštetiti osjetila, kočiti maštu, proizvesti neosjetljivost na bol drugih, dovesti do propadanja moralnih vrijednosti i u konačnici doprinijeti otuđenju od društva i vlastite kulture. Mediji na djecu mogu imati istovremeno pozitivne i negativne posljedice. Posljedice ovise o tome koji sadržaj djeca konzumiraju, način na koji ga doživljavaju i upotrebljavaju te o individualnim osobinama djece.

Kvalitetni medijskih proizvodi koji su namijenjeni djeci mogu biti vrlo učinkoviti. Prvi primjer kvalitetnog medijskog proizvoda su televizijske emisije za predškolsku djecu. One potiču spremnost za školu i ranu pismenost. Kao drugi primjer navode se knjige i slikovnice. Vrlo je važno čitati najmlađima kako bi se potaknuo njihov zdravi razvoj. Ako se djeci čitaju knjige, učvršćuje se njihova komunikacija, podupire im se samopouzdanje, proširuje im se rječnik te ih se priprema za školu. [2]

Dok se govori o tome kako su mediji učinkoviti, s druge strane sve je više dokaza kako mediji imaju negativan utjecaj na djecu. U prvim redovima negativnog utjecaja nalazi se televizija. Često prikazivanje nasilja u filmovima, videoigrama i reklamama utječe na djecu, na njihovo ponašanje i društveni život. Nasilje putem medija različito utječe na djecu. Svako dijete ima drugačiju osobnost, različitu obiteljsku okolinu te prihvaća stvari na drugačiji način.

Danas je jedan od glavnih problema mjesto i uloga medija u svakodnevnom životu djece. Stoga se mediji promatraju kao poglavlje u svakodnevnom životu djece. Provodi se velik broj

istraživanja na temu utjecaja medija na djecu, no istraživanja ne obuhvaćaju samo medije već i način obiteljskog života te slobodnog vremena djece.

Svrha i cilj ovog završnog rada je predstaviti vizualne medije koji na razne načine utječu na djecu te korištenje medija i njihovih sadržaja. Mediji ne utječu na svako dijete isto. Djeca su različita, različito gledaju na stvari oko sebe, imaju drugačija razmišljanja te shvaćanje stvari. Stoga na neku djecu utječu pozitivno, a na drugu negativno. Djeca ne mogu zamisliti život bez medija, no ni mediji ne mogu bez djece. Mediji pokazuju interes za djecu najviše onda kada se djeca nalaze u problemu te kada pokazuju neko ponašanje koje nije učestalo i koje odstupa od svakidašnjice i norme.

2. Mediji

2.1. Što su mediji?

Mediji su sustavi koji služe za informiranje, prijenos vijesti i audio-vizualnih sadržaja. „Prema Zakonu o medijima iz 2003. godine, mediji su: novine i drugi tisak, radijski i televizijski programi, programi novinskih agencija, elektroničke publikacije, teletekst i ostali oblici dnevnog ili periodičnog objavljivanja uredнички oblikovanih programskih sadržaja prijenosom zapisa, glasa, zvuka ili slike. Mediji nisu knjige, udžbenici, katalozi ili drugi nositelji objavljivanja informacija koji su namijenjeni isključivo obrazovnom, znanstvenom i kulturnom procesu, oglašavanju, poslovnoj komunikaciji, unutarnjem radu trgovačkih društava, zavoda i ustanova, udruga, političkih stranaka, vjerskih i ostalih organizacija, školska glasila, „Narodne novine" Republike Hrvatske, službena glasila jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i ostala službena priopćenja, plakati, letci, prospekti i transparenti, te video stranice bez žive slike i druge besplatne obavijesti, osim ako Zakonom nije drukčije propisano.““ [3] Riječ mediji počela se koristiti 1920. godine kada su se razvijale novine i radio. „Masovni medij jest medij koji velik broj informacija/poruka istodobno prenosi velikom broju ljudi.“ [1] Mediji već dugo nisu samo posrednici koji prenose neki sadržaj, već su oformili socijalnu sredinu i postali dio našeg okruženja. Oni su prijatelji, neprijatelji, dobri, loši,… O njima stalno pričamo, dodjeljujemo im razne nadimke, razgovaramo s njima, ljutimo se na njih ili smo vrlo dobri prema njima.

2.2. Vrste medija

Medije dijelimo u dvije grupe:

1. tiskani mediji – novine, knjige, časopisi, stripovi, plakati,…
2. elektronički mediji – televizija, radio, računala,…

Slika 2.1. Elektronički medij

3. Medijska pismenost

Medijska pismenost je promišljanje o medijskim sadržajima te razvoj kritičnosti prema ponuđenim medijskim proizvodima i porukama te prema onima koji ih pružaju. [4]
Kako bi se olakšalo kretanje svijetom multimedijske kulture, trebamo biti vješti u „čitanju“ i „pisanju“ jezika slika i zvukova. Medijska pismenost uključuje kritičke i kreativne vještine, znanje o tome kako napraviti određenu vezu između ideja, kako postavljati pitanja, oblikovati odgovore te riješiti zablude. [5] Utjecaj medija na živote djece nameće potrebu za njihovim boljim razumijevanjem. Osim roditelja i učitelja, mediji također obrazuju djecu, informiraju ih i zabavljaju.

Medijska pismenost uključuje:

- **funkcionalnu pismenost**

- znanje korištenja medija
- usvajanje medijskih kritika
- znanje korištenja medijskih proizvoda
- razumijevanje onoga što je napisano [6]

- **vizualnu pismenost**

- čitanje plakata bez teksta
- razumijevanje skrivenih značenja [6]

- **računalnu pismenost**

- rad na računalu [6]

Predmet proučavanja medijske pismenosti su štetni medijski sadržaji:

Nasilje – prema istraživanjima, na televiziji je od 1992. – 1994. godine nasilje poraslo 41%. Smatra se da što više ljudi gledaju televiziju, više se boje stvarnog života. [6]
Reklame – proizvod koji se služi različitim tehnikama zavođenja, podilaženja i stereotipima. [6]
Stereotipi – mediji pomoću stereotipa oblikuju razumijevanje i pogled na svijet. Oni su važan dio medijskih poruka i sadržaja. Stereotipi mogu biti izravan oblik prenošenja neistina ili poluistina. [6]

Medijska pismenost potrebna nam je zbog visokog stupnja uporabe medija. Današnji mediji utječu na oblikovanje mišljenja, uvjerenja i stajališta. Medijska pismenost sprječava da postanemo ovisni o medijima te nas uči kako interpretirati različite slojeve komunikacije. Medijski obrazovana osoba je osoba koja je dobro informirana o temama koje su aktualne u medijima te je svjesna svog kontakta s njima.

4. Medijski odgoj

Djeca su najosjetljivija skupina primatelja medijskog sadržaja. Oni se ne mogu sami braniti i njihov glas se rijetko čuje u medijima. Na njih može negativno utjecati nasilje i to je česta tema mnogih istraživanja. Plakati, reklame, video igre i slični proizvodi kojima je cilj stvaranje stereotipa izgleda i ponašanja, nije ono što želimo prenijeti djeci. Ako djecu ne obrazujemo, odnosno ako ih ne učimo kako kritizirati medije, ne mogu ni biti spremna na prepreke koje im mediji donose. Medijima smo okruženi svakodnevno i baš zbog toga od njih treba uzeti samo ono pozitivno što pružaju. [6]

Medijski odgoj, odnosno kultura proteže se kroz obrazovni sustav. Za medijski odgoj izdvojen je samo jedan školski sat, što je premalo.

Cilj medijskog odgoja nije samo zaštiti djecu i emitirati određene emisije navečer, nego želja da zajedno s medijima i onima koji ih čine stvarati sadržaj koji će biti još bolji i kvalitetniji.

Slika 4.2. Medijski odgoj

5. Pozitivan utjecaj vizualnih medija

Mediji pozitivno djeluju na odrasle, a samim time i na djecu. Prva pozitivna stvar je približavanje događaja te vrlo brza informiranost. Mediji imaju pretežito zabavni i informativni karakter. U zabavu ubrajamo razne stvari koje nam pruža internet, kao što su gledanje filmova, igranje igrica, korištenje društvenih mreža, itd. [7] Uz gomilu zabave, pomoću medija možemo saznati sve što nas zanima o događanjima u svijetu te o bilo kojim drugim stvarima o kojima bi željeli znati više. Osim informativnog karaktera, mediji pružaju i edukaciju. Ukoliko želimo učiti ili nešto slično, na internetu se nalazi sve što nam je potrebno.

Slika 5.3. Pozitivan utjecaj medija

6. Negativan utjecaj vizualnih medija

Kako imaju pozitivan karakter, tako imaju i dosta toga negativnog. Negativan utjecaj medija pretežito se odnosi na djecu. Uz svakodnevno konzumiranje medija, djeca postaju tolerantnija prema agresiji i ona im sve manje smeta. Gledajući nasilje, ona djeca koja pate od nasilja također postaju manje osjetljiva, jer smatraju da je to normalno. [8] Djeca predškolske dobi nisu još sposobna razlikovati stvarno od nestvarnog i prema tome se često javljaju strahovi, noćne more te tjeskobe prije spavanja. Sve više žive u nekom virtualnom svijetu s bićima koje vide u raznim igricama.

Slika 6.4. Negativan utjecaj medija

7. „Nepismeni roditelji“

U prošlom stoljeću roditelji su djeci prenosili najveći dio spoznaja koje su potrebne za život. Danas roditelji dolaze u situaciju da budu poput nekog nepismenog seljaka koje svoje dijete šalje u školu. Roditelji se doslovno osjećaju nemoćnima prema novim tehnologijama i tako dolaze u iskušenje autoritativnog ponašanja prema novim tehnologijama ili odlaze u drugu krajnost i sve djeci dopuštaju.

Roditelji su jako sumnjičavi prema nepreglednoj količini podataka, slika, stranica te prizora što su djeci dostupna putem računala. Možemo reći da su prestrašeni dječjim sposobnostima što se vrlo lako snalaze s njima nerazumljivim programima. [2] Roditelji se žale da su se vremena promijenila te da mladost više nije kao nekada bezbrižno životno razdoblje. Putem računala djeca mogu istražiti cijeli svijet. Katastrofe, životne drame, zločini i strastveni zagrljaji prolaze pred njihovim otvorenim očima bez cenzure ili nekog ograničenja.

Najgore od svega je što djeca smatraju roditelje nekompetentnima. Nesposobni su zato jer nisu vješti u uporabi tipkovnice i mikročipa. [2] Izazov roditeljima je da ne budu pasivni promatrači, nego da pomažu djeci da najbolje koriste izvore kojima danas imaju pristup. Nije samo riječ o razvoju sposobnosti, djeci treba ponuditi pomoć u snalaženju među raznim podražajima.

Slika 7.5. Nepismeni roditelji

8. Tisak

U procesu socijalizacije kroz koji djeca prolaze tijekom odrastanja, osim obitelji i prijatelja, značajnu ulogu imaju i mediji. Tiskani mediji, u koje se ubrajaju časopisi, novine, knjige, pripadaju u grupu individualnih medija. Utjecaj elektroničkih medija na djecu javlja se već od ranog djetinjstva. To se može odmah primijetiti jer većina kućanstva ima televizor, glazbenu liniju i računalo. [1]

S tiskanim medijima djeca se isto susreću od najranijih dana. S njima se upoznaju najprije unutar obitelji, u vidu slikovnica i ilustriranih časopisa za djecu. Polaskom u školu javljaju se časopisi koje posreduje škola. Ti časopisi služe za zabavu, ali i kao edukacijsko sredstvo.

Osim obitelji i obiteljskog doma, treba spomenuti i crkvu kao aspekt socijalizacije. Crkvi je izloženo puno djece, jer većina njih pohađa školski vjeronauk. Postoje razni vjerski časopisi za djecu, koji isto utječu na svakodnevni život djece.

8.1. Slikovnice

Slikovnica je prva djetetova knjiga u kojoj je priča upotpunjena ilustracijama. Priča može biti ispričana i bez riječi, samo slikama ili su slike nanizane kao pojmovi koje dijete razgledava. U ranoj dobi djeca vole slikovnice s ritmičkim stihovima, brojalicama i slično.

Slike u slikovnicama za malu djecu ne bi trebale biti opterećene suvišnim detaljima. Kako dijete odrasta, ilustracije gube informativnu funkciju.

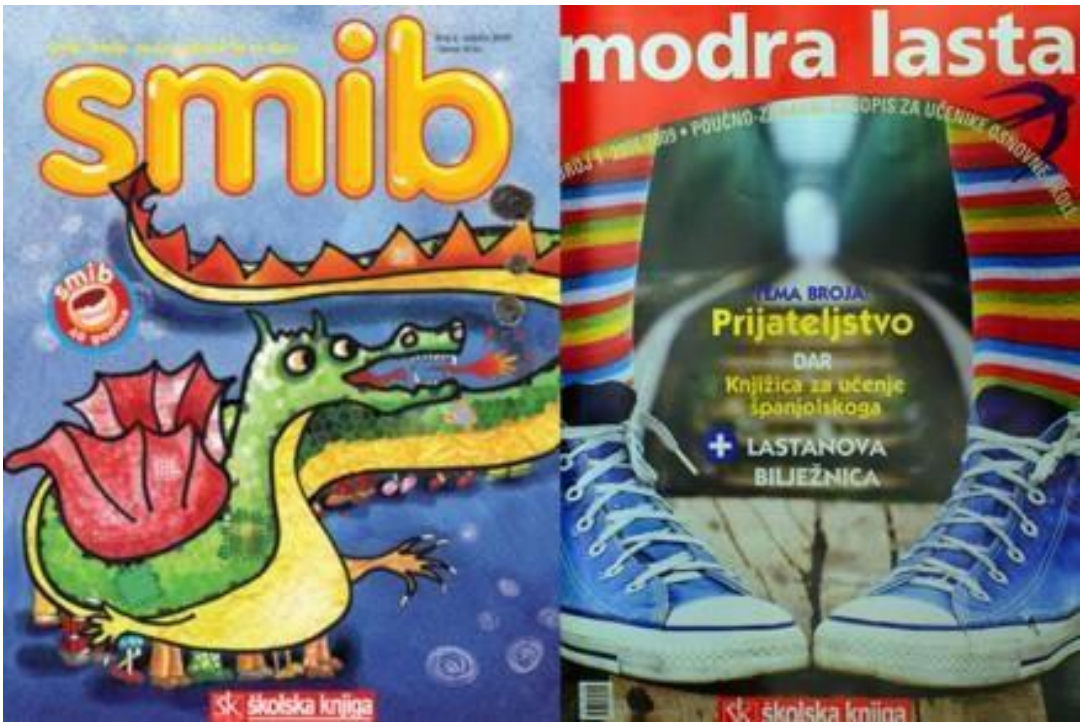

Slika 8.6. Slikovnica

8.2. Časopisi za mlade

Djeci su dostupni brojni časopisi prilagođeni njihovu uzrastu koji obrađuju nastavno gradivo, na djeci, zanimljiv i zabavan način.

Kada nauče čitati, dostupni su im brojni časopisi kao npr., Smib, Modra lasta, Prvi izbor, Radost, Olimp i slično. Zbog prenošenja vrijednosti hrvatske kulture, Smib i Modra lasta jedini su hrvatski časopisi nositelji znaka „Izvorno hrvatsko“ koje dodjeljuje Hrvatska gospodarska komora.

Slika 8.7. Smib i Modra lasta

9. Radio

Radio je bežično primanje i prijenos komunikacijskih signala elektromagnetskim valovima. Informacija se prenosi mijenjanjem neke osobine radio valova, kao što je frekvencija. [9] Radio je medij koji je sveprisutan. Skoro pa nema kućanstva koje ne posjeduje radio-prijemnik. Ljudi radio slušaju kod kuće, u autu, u prodavaonicama, u kafićima, u uredima i slično. Zapravo nema zatvorenog prostora u kojem on nije prisutan kao zvučna kulisa. Radio se sluša kao izvor novosti, kao medij komunikacije, ali najviše radi glazbe. Izbor glazbe na različitim radio stanicama vrlo je prepoznatljiv i zapravo je jedan od najvažnijih faktora slušanosti određene radio-stanice.

Posljednjih godina, djeca sve više glazbu slušaju na mobitelima i internetu, a sve manje preko radija. Rijetko koje dijete prepoznaje edukativnu stranu radija. Većina radio stanica svaki dan nudi brojne sadržaje koji su namijenjeni djeci. Dječje emisije na zanimljiv način podučavaju djecu o poznatim skladateljima i njihovim djelima, raznim povijesnim događajima ali ih upoznaju i s aktivnostima djece diljem cijele Hrvatske. [1]

Slika 9.8. Djeca i radio

10. Televizija

Televizija je naziv za skup tehnologija koje omogućuju snimanje, emitiranje i prijem slika. Ona je od samog nastanka promatrana kao najmoćniji masovni medij. U Hrvatskoj je pozicija televizije neupitna, pogotovo ako je riječ o tiskanom mediju koji se znatno manje konzumira. [10] Televizija, kao masovni medij, smještena je gotovo u svakom domu. Zbog sadržaja kojeg televizija prikazuje, često je proglašavana kontroverznom te je prozivana zbog negativnog utjecaja na djecu. Dijete koje se nalazi u dobi od 3 godine, promatra odrasle i često ih oponaša. Prema tome, isto tako i oponaša TV-junake te razne druge likove. Upravo zbog toga, televizija može imati pozitivan i negativan utjecaj na djecu. Utjecaj ovisi o načinu gledanja (koliko i s kim) te o sadržaju koji se gleda. [1]

Djeca koja su mlađa od 8 godina nisu u stanju razlikovati stvarnost od mašte, a to ih čini vrlo podložnima za učenje nasilja koje vide na televiziji. Postoji činjenica koja tvrdi da prosječno dijete tjedno provede 1680 minuta, odnosno 4 sata dnevno gledajući televiziju.

Dječji psiholozi upozoravaju da djeca starija od dvije godine ne bi trebala gledati televiziju duže od dva sata dnevno, a mlađa djeca ju opće ne bi trebala gledati.

10.1. Načini gledanja televizije

Kada govorimo o načinima gledanja televizije, razlikujemo ih nekoliko. Jedna je stvar uključiti televizor iz dosade, a druga je stvar juriti kući, da bi se stiglo na vrijeme pogledati nešto što se ne smije propustiti.

Tri su glavna načina gledanja televizije:

1. TV kao strast – dijete bira određenu emisiju, tj. ne uključuje televizor da bi vidjelo što ima, nego želi konkretno nešto pogledati. U tom slučaju, sadržaj koji se želi gledati nikako se ne može propustiti, niti se tolerira išta što ga može ometati. TV kao strast traži potpunu pozornost. [2]

TV kao zakrpa – televizija se gleda jer se nema ništa bolje. U ovom slučaju, zamjena je za dosadu. Interes za programe uopće ne postoji. Iako se sjedi ispred ekrana, obavljaju se druge stvari: jede se, piše se zadaća, telefonira i slično. [2]

TV kao tapete – televizija se ne gleda, odnosno jedva da se vidi i primjećuje. Ne sluša se direktno, nego se samo čuje u pozadini. Nesvjesno, prilikom ulaska u kuću, uključi se

televizor i dalje se obavlja sve što treba: objed, zadaća, telefoniranje, čišćenje. Zapravo, i slijepi ljudi vole imati uključeni televizor jer im pravi društvo. [2]

10.2. Kako djecu naučiti „čitati“ televiziju

Počevši od malena, djecu se može naučiti čitati i razumjeti ono što vidi na televizijskom ekranu. Najbolje je početi s crtanim filmovima da bi se kasnije stiglo do tumačenja dnevnika. Nije uopće bitno tumačenje, već postavljati pitanja o onome što dijete razumije te slušati njegove odgovore. Na temelju njegovih odgovora vidjet ćemo razinu djetetova razumijevanja i čitanja televizije, tj. televizijskih programa. [2] Osim razumijevanja televizije, važno je i da dijete pokaže svoje osjećaje. Dijete ne spoznaje svijet putem razmišljanja kao odrasla osoba, već putem ljubavi i osjećaja.

10.3. Utjecaj TV-a na pojavu pretilosti

Mnogi stručnjaci povezuju pretjerano gledanje televizije s ozbiljnim zdravstvenim problemima. Gledajući televiziju, djeca nisu aktivna i često nešto jedu i grickaju. Istraživanja su pokazala da smanjenje vremena koje djeca provode ispred televizora dovodi do manjeg debljanja. Na sveučilištu u Michganu provedeno je istraživanje o tome može li prehrana, tjelesna aktivnost ili gledanje televizije predvidjeti indeks tjelesne mase u starijoj dobi. Dobiveni rezultati pokazuju da su tjelesna aktivnost i gledanje televizije najznačajniji faktori za pojavu pretilosti. Metabolizam je, za vrijeme gledanja televizije, usporeniji nego za vrijeme mirovanja. [10]

Slika 10.9. Pretilost

10.4. Utjecaj reklama na ponašanje

Najpopularniji proizvodi koji se pojavljuju za vrijeme nekog dječjeg programa su igračke i brza hrana. Djeci sve to izgleda super i privlačno, kao nešto što oni moraju imati odmah. Djeca mlađa od osam godina ne razumiju da su reklame tu kako bi privukle ljude. Također, ne moguće je isključiti izloženost marketinškim porukama, no jedino što roditelji mogu učiniti je naučiti djecu da budu kupci koji će razmisliti o proizvodu s televizije. [10] Jedan od načina koji bi mogao pomoći djeci da vide koliko je taj proizvod koji su vidjeli zapravo dobar, je da roditelji postavljaju pitanja kao što su: „što ti se sviđa na tom proizvodu“?, „misliš li da je dobar kao što je prikazan na ekranu?“ i slično.

10.5. Ograničenja u gledanju televizije

Roditelji često griješe što zbog nedostatka vremena dopuštaju djeci da gledaju televiziju. Dijete tako postaje pasivni promatrač televizijskog programa. Štetno je to što takav stav može zauzeti i u stvarnom životu. Može postati izgubljen, pasivni promatrač svog života. Tinejdžeri su vrlo podložni medijskim utjecajima. Gledajući nasilje i slične stvari u filmovima, igricama i preko interneta, dijete će se možda i nesvjesno naviknuti na pogrešna ponašanja i stavove i smatrat će ih normalnim.

Djeci bi trebalo ograničiti vrijeme gledanja televizije. Televizija se ne bi trebala gledati rano ujutro, bilo bi korisnije kada bi se dijete otišlo prošetati. Najgore vrijeme za gledanje televizije je sat vremena prije odlaska na spavanje. Tada se taj sat produži za nekoliko sati i dijete ostane budno dugo u noć. Tijekom doručka, ručka ili večere, također nije primjereno gledati televiziju, jer tada djeca nekontrolirano jedu. [2]

Roditelji često djecu kažnjavaju zabranom gledanja televizije, a to nije nimalo dobro. U tom slučaju djeca misle da je televizija nešto iznimno važno, bez čega ne bi svijet postojao.

11. Računalo

Računalo je uređaj koji služi za izvršavanje matematičkih operacija koje se mogu izraziti u numeričkom ili logičkom obliku. [11] Gotovo svako kućanstvo posjeduje računalo, pogotovo obitelji u kojima ima djece. Računalo nije primjereno za djecu mlađu od tri godine jer do te dobi dječja percepcija i motoričke sposobnosti nisu dovoljno razvijene za rad na računalu.
Uporaba računala u predškolskoj dobi najčešće se svodi na igru i razonodu. Djeca vrlo lako usvajaju pravila rada na računalu, bilo da je riječ o igricama, pregledavanju slika ili korištenju interneta.

Slika 11.10. Djeca koriste računalo

11.1. Internet

Internet je javno dostupna globalna podatkovna mreža koja zajedno povezuje računala i računalne mreže. To je mreža svih mreža koju ima gotovo svako kućanstvo. Najgore je to što roditelji nemaju dovoljno iskustva u korištenju interneta i to ih sputava da pomognu vlastitoj djeci u davanju savjeta o internetu. Isplati se uložiti napor da se upoznaju s mogućnostima korištenja interneta, kako bi djeci pomogli.

11.2. Surfanje internetom

Djeca započinju surfati kad krenu u školu. Većina ih počinje surfati i prije, čak u šestoj godini. Roditelji naslućuju kako tehničke zaštite neće u potpunosti zaštiti djecu od neugodnosti na internetu. Surfanje internetom nosi sa sobom određene rizike i opasnosti od uznemiravanja i nasilja. Istražujući internetom, dijete uči sređivati vlastite misli te stvara povijest među riječima. [2] Posljednjih godina učimo kako zaštiti djecu od neprimjerenog sadržaja, od vršnjačkog nasilja te od zloupotrebe od strane odraslih ljudi. Na roditeljima ostaje da razgovaraju sa svojom djecom i upute ih u pravila ponašanja na internetu.

11.3. Dobre i loše strane interneta

Prednosti interneta:

- brza dostupnost informacijama i učenje
- lako i brzo pregledavanje aktualnih vijesti
- predstavlja izvor zabave
- omogućuje komunikaciju, bez obzira gdje se nalazimo
- razmjena iskustava
- djeca i stariji poboljšavaju vještine pisanja
- potiče kreativnost [12]

Nedostaci interneta:

- sadržaj može stvarati bilo koja osoba spojena na internet
- postoje neželjeni sadržaji poput pornografije, elektroničkog zlostavljanja
- prostor zlonamjernih programa poput virusa, spamova, i sl. [12]

12. Chat

Chat je oblik komunikacije koja se ostvaruje pomoću računala i računalne mreže. Radi se o kratkim porukama koje korisnik može vidjeti čim njegov sugovornik pošalje. [2] U nekim chatovima postoje sobe u kojima istovremeno priča nekoliko korisnika. Za neke chatove ne treba ništa osim Web preglednika i Java Programskog jezika, dok je za neke potreban poseban program. Jedan od najpoznatijih chatova bio je Windows Live Messenger (MSN). Danas se najviše koriste Skype, Yahoo!, Facebook i slično.

12.1. Vrste chatova

Postoje dvije vrste chatova:

1. Chat sobe na web stranicama

Za ovakve chatove potrebna je registracija korisnika. Korisnik mora unijeti svoje osobne podatke i tek tada ulazi u chat. Neki chatovi sadrže sobe koje nose određenu temu, pa korisnik može izabrati temu koja mu se sviđa te razgovarati s drugim sudionicima. Na tim se chatovima nalaze administratori koji paze na korisnike, čuvaju mir te pružaju tehničku podršku. Poznatije chat sobe su Net.hr, Indeks.hr,… [13]

2. Chat programi

Chat programi su programi koji služe za brzo internetsko dopisivanje. Oni se pokreću na korisnikovu računalu i zatim se spajaju na mrežu. Postoje chat programi koji su isti kao i chat sobe na web stranicama, a postoje i chat programi koji služe za privatne razgovore između dviju osoba. Neki od tih programa su MSN, Skype, Facebook, … [13]

12.2. Kada chat postaje problem

Na koji način shvaćamo prerasta li usporedni život vođen ispred računala u dnevnu opsesiju te zanemaruje li svakodnevne aktivnosti? Prvi pokazatelj neravnoteže je količina vremena provedena na chatu. No, to nije dovoljno da bi se odlučilo je li dijete opsjednuto chatom.

Američki psiholog Stephen Kandall smatra da bi se trebali zabrinuti ukoliko su prisutne ove pojave:

1. veći broj sati provedenih na chatanju
2. dijete se sve više osamljuje

„Prema istraživanju što ga je provela moja radna skupina“, kaže Kandall, „osobe koje mnogo surfaju imaju povišene bodove u testu depresije. Surfaju da bi se oslobodile negativnih emocija.“ [2]

12.3. Opasnost na chatu

Internet je pedofilima jedno od najomiljenijih mjesta. Procjenjuje se da ima više od 29.000 takvih stranica. Većina djece između 9. i 16. godine naleti na pornografsku stranicu, a dosta njih i primi materijale s pornografskim sadržajem. Najčešći način da se uspostavi kontakt s djecom je chat. Sakrivajući se iza nadimka, pedofilima je vrlo lako zavarati djecu. Djelujući baš na dječju naivnost i na želju za sklapanjem novih prijateljstava, chat je najbolji kanal kojim se pedofili koriste. Pedofili su često one osobe od kojih to nikada ne bismo očekivali. Često su ugodni i simpatični ljudi, koji imaju jak utjecaj na djecu.
Da se takve stvari ne bi događale, postoje pravila za ispravno surfanje:

- dijete ne smije biti umorno
- mora biti u doticaju s „kontrolnim tornjem“, tj. mora obavještavati roditelje o ljudima koje susreće na chatu
- mora se savjetovati s roditeljima o porukama koje primi te koje šalje
- ne smije susretati nepoznate osobe
- ne odavati osobne podatke [2]

Kada dijete koristi internet, ne bi trebalo nikako ostati samo. Tijekom chata, a posebno u prvim kontaktima, važno je biti kraj njega. Roditelji bi trebali pratiti kakve chatove dijete posjećuje, te paziti da ne naleti na neke neprimjerene njegovom uzrastu. Vrlo bitno je da roditelji provjere kakav profil imaju njihova djeca. Postoje djeca koja se predstavljaju kao da su punoljetna, a imaju možda deset godina i slično. Djetetu koje samo surfa prijeti opasnost da bude i prevareno. Riječ je o dialeru, tj. programu koji može promijeniti osobne podatke, npr. telefonski broj koji zamjeni s nekim koji se naplaćuje.

13. Svijet videoigara

Trend koji je zaludio djecu je igranje računalnih ili videoigara. 1971. godine pojavila se prva videoigra pod imenom Pong. Igrica je bila vrlo jednostavna, vidjela se loptica što je odskakivala s jedne strane na drugu. „Videoigre su nakon samo 10 godina, od Los Angelesa do Hong Konga, od fenomena postale navika. U dvoranama za igranje što su se diljem SAD-a raširile poput mrlje od ulja, pojavio se Pacman, videoigra koja je za glavnog junaka imala „zločestu“ žutu lopticu što je neutaživom proždrljivošću uništavala duhove i nenaoružane vražiće.““ [2] Boston Globe, pisao je da je to vrlo nasilno. 1993. godine na tržište dolazi Mortal Kombat, borilačka igra. Nakon 10 godina, Mortal Kombat je i dalje na vrhu, među najprodavanijim igricama.

Nasilne i akcijske igre danas zauzimaju velik dio tržišta i prema tome se mora priznati da se od Ponga spektar ponude značajno razvio.

Slika 13.11. Scena iz igre

13.1. Pozitivni utjecaji videoigara na djecu

„Seymour Papert, jedan od začetnika umjetne inteligencije, u knjizi Children, Computers and Powerful Ideas piše: „Škola bi željela uvjeriti roditelje da djeca vole videoigre jer su jednostavne, dok mrze zadaće jer su teške. U stvarnosti, istina je upravo suprotno. Velik dio aktivnosti jedne videoigre traži usvajanje niza sposobnosti te složenog usklađivanja osjetila i motorike do zahtjevnijih procesa logičke dedukcije, izračuna i strateških predviđanja. Da bismo se uvjerili u to, treba samo sjesti za tipkovnicu i probati. Videoigre su uistinu teške, pune problemskih situacija i zahtijevaju usvajanje složenih postupaka. Neki roditelji ne razumiju da su videoigre, budući da one predstavljaju primjenu informatičke tehnologije na proizvodnju igračaka, prvi susret djece sa svijetom računala.““ [2]

Pozitivne strane videoigara:

- potiču misaone procese
- potiču asocijativno mišljenje
- podupiru intuiciju
- pospješuju koordinaciju pokreta
- oslobađaju emocije [2]

13.2. Opasnosti koje donose videoigre

Videoigre imaju puno pozitivnih strana, ali imaju i dosta negativnih. Prekomjerno igranje videoigara nosi sa sobom brojne posljedice. Igranje nasilnih videoigara može utjecati na povećanje agresivnih misli, agresivno ponašanje i osjećaje te slično. Do problema većinom dolazi kada se igrači nagrađuju za nasilne radnje. Međutim, stručnjaci su primijetili da je smanjena stopa maloljetničkog kriminala koja se podudara s popularnostima igre.
Prekomjerno igranje videoigara može dovesti do socijalne izolacije djeteta. Ukoliko dijete svaki dan igra igrice po nekoliko sati, ima sve manje vremena za druženje s prijateljima i obitelji, za čitanje, sport i slično. Dugotrajno igranje igrica može imati loše posljedice na zdravlje. Većinom može dovesti do pretilosti i bolova u kralježnici.

13.3. Načini kako se pravilno postaviti prema videoigrama

1. Kontroliranje izbora igre

Prije nego što se kupi igra i kada se kupim, dobro je pročitati njezina glavna obilježja. Bilo bi dobro kada bi roditelji uložili napor i naučili barem osnovne funkcije igre, koje mu dijete igra. [2]

U ocjeni igre treba voditi računa o:

- interaktivnosti (što je igra zahtjevnija, jači je osjećaj ovladavanja njome)
- radnja (djeca se nastoje poistovjetiti s likovima)
- tehničke kvalitete (važno je da dijete izlažemo proizvodima vrhunske kvalitete) [2]

2. Mijenjanje vrste igara

Kako dijete odrasta, tako i mijenjamo vrste igara. Bilo bi dobro da najmlađa djeca započinju s jednostavnim igrama. Kako stječu potrebne sposobnosti, mogu ih zamijeniti pustolovnim igrama ili slično. [2]

3. Poticanje razmjene igara s prijateljima

Igre predstavljaju način upoznavanja. Kako dijete stalno sjedi pred računalom i ne druži se, roditelji bi ga trebali ohrabriti da se susreće s prijateljima te da ih poziva radi razmjene igara. „Najnegativniji aspekt videoigara s nasilnim obilježjima sastoji se u tome da su samotničke prirode. Izgleda da nasilna videoigra koja se igra u paru, na primjer boks, ima katarzični učinak ili smanjuje agresiju, dok je videoigra s nasilnim sadržajem, ali za jednog igrača, može pojačati.“ smatra Patricia Greenfielm psihologinja i profesorica. [2]

4. Ograničeno vrijeme igranja

Roditelji trebaju odrediti vrijeme koje dijete može provesti igrajući igre. Savjetuje se da djeca ne igraju ujutro, ni kasno navečer. U prosjeku djeca ne bi trebala igrati dulje od jednog sata dnevno. U predviđeno vrijeme treba uključiti i vrijeme provedeno ispred televizora. [2]

5. Treba se igrati s djecom

Roditelji bi se trebali povremeno igrati s djecom, uzimajući u obzir mogućnost da se i sami oduševe raznim igrama. Francesca Romana Pugelli, psihologinja i istraživačica govori: „Odrasli koji se igraju s djecom i nude pomoć u tumačenju sadržaja te formalnih vidova igre, podižu djetetovu razinu učenja pa ono postaje sposobno razumjeti fabulu, likove i događaje.“ [2]

6. Videoigre ne smiju biti u djetetovoj sobi

Svi stručnjaci savjetuju da televizija ili računalo ne budu u djetetovoj sobi, jer tada roditelj gubi kontrolu nad njihovom uporabom. [2]

7. Zabrana jela ispred ekrana

Kada su djeca uživljena u igricu, trpaju u usta sve što im je nadohvat ruke. To je postupak koji je suprotan svakoj pravilnoj prehrani. Osim nepravilne prehrane, djeca se ne kreću dok igraju. [2]

8. Provjera djetetovog položaja ispred ekrana

Djetetov kostur je puno elastičniji nego kod odraslog čovjeka. Ako dugo ostane u nepravilnom položaju, velika je mogućnost da se kralježnica iskrivi.

Važno je provjeravati dijete da li ispravno sjedi, ali da nije ukliješten u ramenima, nego opušten. Savjetuje se korištenje uredske stolice. Kako bi se izbjegla bol u leđima i radi odmora očiju, bilo bi dobro kada bi prekinuli igru barem svakih 40 minuta. [2]

9. Reguliranje položaja ekrana

Ekran treba biti malo niži od visine djetetovog pogleda. Da se oči ne bi naprezale, važno je izbjegavati održavanje svjetla, kako sunčevog, tako i umjetnog. [2]

14. Praktični dio

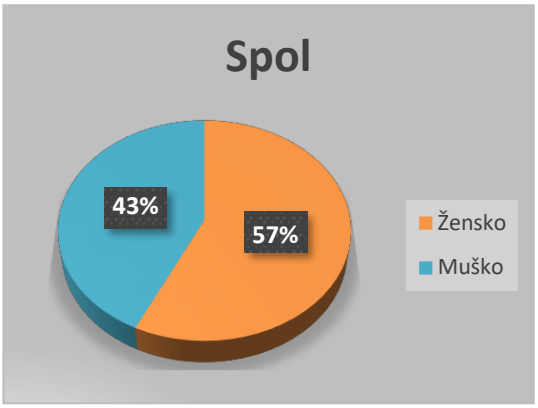
14.1. Analiza istraživanja

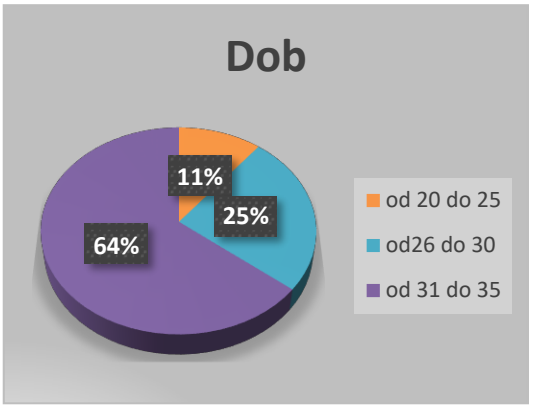
Istraživanje na temu Utjecaj vizualnih medija na djecu odvija se preko ankete, koja je bila napravljena pomoću Google-a. U anketi su mogli sudjelovati roditelji koji se znaju služiti računalom. Anketa je poslana na mail poznanicima, te su je ispunili.
Neka od pitanja koja su postavljena u anketi su:

- Spol
- Koliko godina imate
- Koje medije Vaše dijete najčešće koristi
- Koliko vremena Vaše dijete provodi pred TV-om ili računalom
- Što dijete gleda na TV-u
- Jede li dijete prilikom gledanja TV-a
- Kakve igre igra Vaše dijete
- Kontrolirate li dijete kada se koristi računalom

Anketu je ispunilo 28 roditelja.

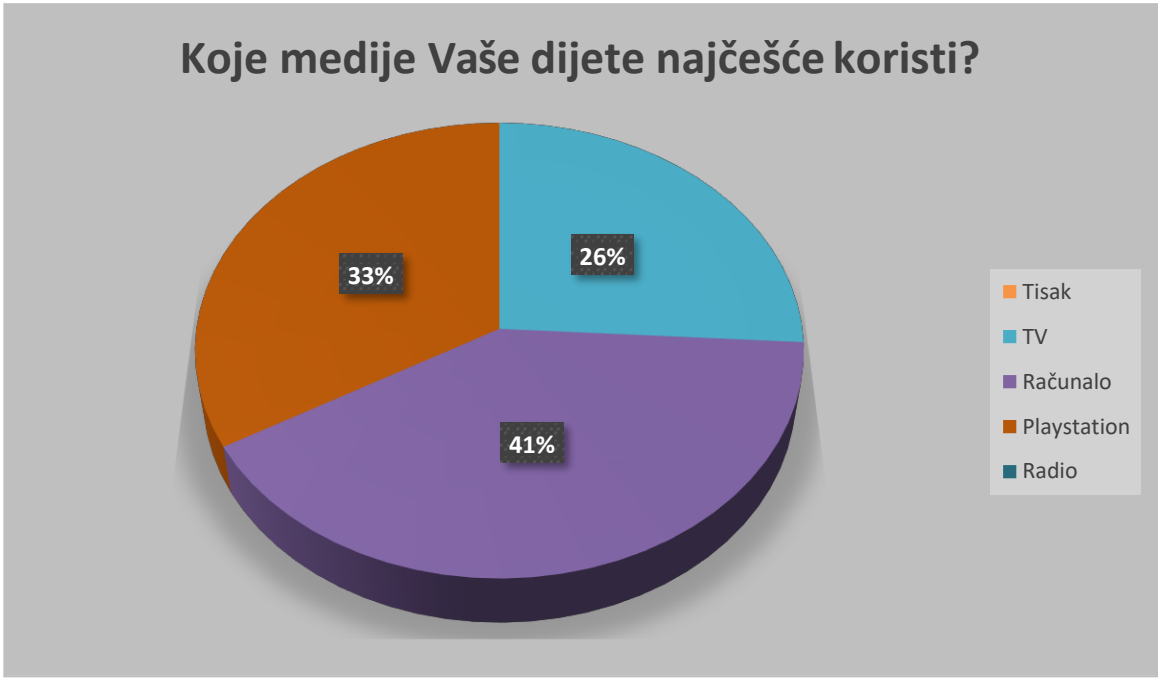
14.2. Analiza rezultata

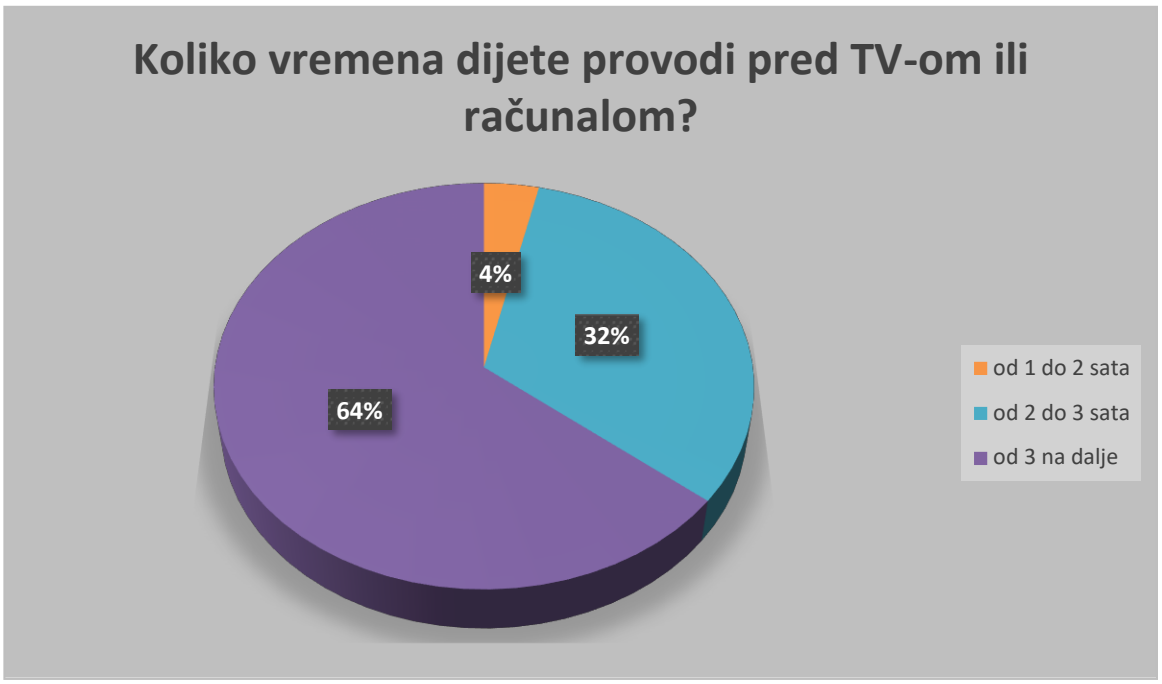

U prvom pitanju trebalo je odabrati spol. Kao što možemo vidjeti iz rezultata, anketu su ispunjavale većinom žene sa 57%.

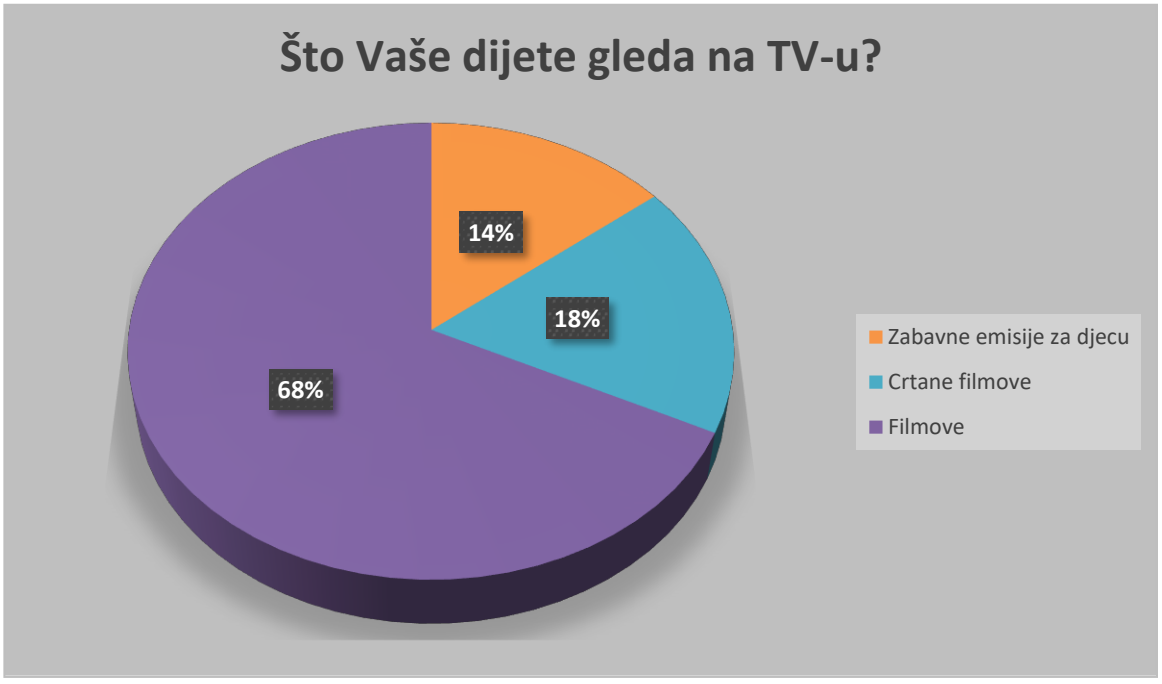
Drugo pitanje odnosilo se na dob. Prema rezultatima, najviše su anketu ispunili roditelji koji se nalaze u dobnoj granici između 31-35 godine sa 64%.

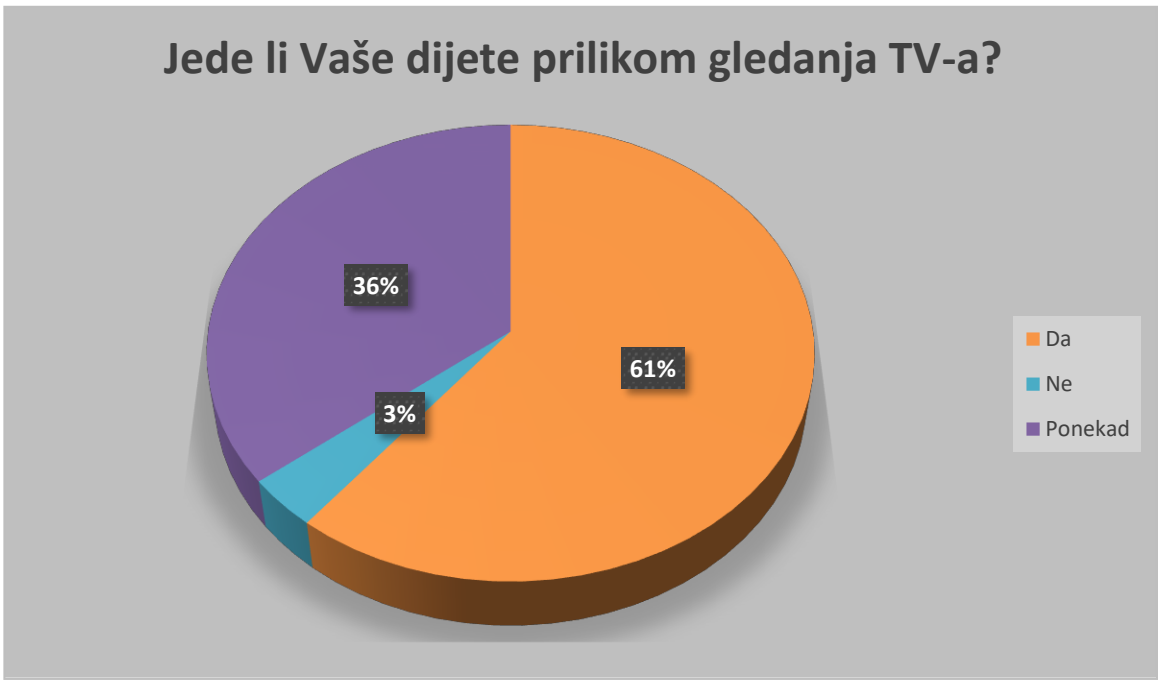
Na pitanje koje medije vaše dijete najčešće koristi, odgovor koji je dobio najveći postotak je računalo sa 41%, a nakon njega odma playstation sa 33%. Prema rezultatima vidimo da djeca uopće ne koriste radio i tiskane medije.

Četvrto pitanje odnosilo se na to koliko vremena dijete provodi pred TV-om ili računalom. Najčešći odgovor je od tri sata na dalje, što iznosi 64%. Iz tog pitanja zaključujemo da djeca zaista provode previše vremena pred televizorom i računalom.

Na pitanje što vaše dijete gleda na TV-u, najviše roditelja stavilo je da njihovo dijete gleda filmove sa 68%, a najmanje ih gleda zabavne emisije za djecu sa 14%.

Na pitanje jede li vaše dijete prilikom gledanja TV-a, najčešći odgovor je da sa 61%, nakon njega slijedi ponekad sa 36%. Iz rezultata se vidi da većina djece jede ispred TV-a, što uzrokuje pretilost.

Prema rezultatima, iz ovog pitanja vidimo da većina djece igra borilačke igre sa 63%, zatim igraju akcijske sa 22% te avanturističke sa 15%.

Zadnje pitanje glasi kontrolirate li dijete kada se koristi računalom. Najčešći odgovor je ne sa 79%.

14. Zaključak

Iz ovog završnog rada možemo zaključiti da su mediji nezaobilazni u današnjem dobu. Utjecaj medija na život odraslih i djece je velik i raznolik. Preko njih dobivamo informacije o svijetu, oni nas educiraju, zabavljaju i slično. Imaju veliki utjecaj na formiranje mišljenja te stavova i ponašanja ljudi. Možemo reći da mediji odgajaju današnju generaciju djece. Prema tome javlja se potreba za medijskom kulturom i pismenošću. Medijska kultura uključuje medijski odgoj i obrazovanje koje će pomoći odraslima, a najviše djeci da razviju kritički stav prema medijima te da se znaju koristiti medijskim sadržajima. Velika prisutnost televizije, računala, mobilnih uređaja i interneta ljude dovodi u stanje veće ovisnosti o medijskim sadržajima.

Iz različitih istraživanja zaključeno je da medijski sadržaji namijenjeni djeci mogu biti učinkoviti. Učinkoviti su u smislu promicanja različitih ciljeva, npr., obrazovne dječje emisije potiču spremnost za školu i ranu pismenost. Postoji puno radijskih emisija za djecu, koje također obrazuju djecu na neki način. Po jednoj strani, mediji su korisni jer nam pružaju sve informacije iz svijeta, educiraju nas i zabavljaju. Loša strana medija je izazivanje ovisnosti, nasilje i mnoge druge. Oni predstavljaju sustav kojemu je cilj ostvariti što veći profit. Mediji ne prežu ni pred čim kako bi došli do onoga što žele. Pri ostvarivanju tog cilja, odrasli, a ponajviše djeca stradaju i pate. U medijima danas ima dosta nasilja. Nasilje u medijima utječe na raspoloženje osobe koja gleda televiziju, sluša radio ili slično. Takve stvari mogu kod djece izazvati agresivnost, okrutnost, drskost, osamljenost ili ubojstvo. Djeca više ne razlikuju dobro od lošeg. Igrajući igre, poistovjećuju se s glavnim junacima te ih oponašaju. Roditelji i ostale odrasle osobe odgovorne su za kontrolu sadržaja kojima je njihovo dijete izloženo. Često se događa da djeca igre posuđuju od svojih prijatelja. Upravo zbog toga, važno je provjeravati na koji se način dijete zabavlja u sobi ili kada ode kod prijatelja.

U današnje vrijeme ne moguće je djecu potpuno isključiti iz virtualnog svijeta, kada se njime koriste i odrasli. Djecu je potrebnu usmjeriti te im ponuditi adekvatnu alternativu, koja je prikladna njihovoj dobi i pomoću koje će razvijati svoju kreativnost, koncentraciju i logično mišljenje.

U Varaždinu, _____ _____

datum potpis

15. Literatura

[1] Vlasta Ilišin, Ankica Marinović Bobinac, Furio Radin: Djeca i mediji, Zagreb, 2001.

[2] Nessia Laniado, Gianfilippo Pietra: Naše dijete, videoigre, Internet i televizija, Rijeka, 2005.

[3] https://hr.wikipedia.org/wiki/Mediji, dostupno 20.07.2017.

[4] http://www.medijskapismenost.hr/, dostupno 20.07.2017.

[5] http://www.laudato.hr/Vijesti/Hrvatska/Medijski-odgoj-od-negative-do-kreative.aspx?feed=allNews, dostupno, 23.07.2017.

[6] https://prezi.com/p_o65f6n19pi/medijski-odgoj-i-medijska-pismenost/, dostupno 23.07.2017.

[7] http://www.medijskapismenost.hr/pozitivni-i-negativni-utjecaji-medija/, dostupno 24.07.2017.

[8] https://kiidie.com/utjecaj-medija-na-djecu-predskolskog-uzrasta/, dostupno 24.07.2017.

[9] https://hr.wikipedia.org/wiki/Radio, dostupno 25.07.2017.

[10] http://www.istrazime.com/djecja-psihologija/djeca-i-televizija/, dostupno 25.07.2017.

[11] https://hr.wikipedia.org/wiki/Ra%C4%8Dunalo, dostupno 25.07.2017.

[12] https://sites.google.com/site/sigurnostizastitanainternetu/prednosti-i-nedostaci-Interneta, dostupno 27.07.2017.

[13] https://hr.wikipedia.org/wiki/Chat, dostupno 27.07.2017.

16. Popis slika

Slika 2.1. Elektronički medij 3
Slika 4.2. Medijski odgoj 6
Slika 5.3. Pozitivan utjecaj medija 7
Slika 6.4. Negativan utjecaj medija 8
Slika 7.5. Nepismeni roditelji 9
Slika 8.6. Slikovnica 10
Slika 8.7. Smib i Modra lasta 11
Slika 9.8. Djeca i radio 12
Slika 10.9. Pretilost 14
Slika 11.10. Djeca koriste računalo 16
Slika 13.11. Scena iz igre 22

Sveučilište
Sjever

SVEUČILIŠTE
SJEVER

IZJAVA O AUTORSTVU
I
SUGLASNOST ZA JAVNU OBJAVU

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, Tajana Lakopović *(ime i prezime)* pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog/diplomskog (*obrisati nepotrebno*) rada pod naslovom Utjecaj virtualnih medija na djecu *(upisati naslov)* te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:
(upisati ime i prezime)

Lakopović Tajana
(vlastoručni potpis)

Sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnost i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Ja, Tajana Lakopović *(ime i prezime)* neopozivo izjavljujem da sam suglasan/na s javnom objavom završnog/diplomskog (*obrisati nepotrebno*) rada pod naslovom Utjecaj virtualnih medija na djecu *(upisati naslov)* čiji sam autor/ica.

Student/ica:
(upisati ime i prezime)

Lakopović Tajana
(vlastoručni potpis)